

Експертний висновок
до законопроекту згідно зі статтею
27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів (щодо додаткової підтримки суб'єктів господарювання на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (реєстр. № 4421 від 25.11.2020), внесений народними депутатами України Дубінським О. А., Струневичем В. О., Бужанським М. А.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачається внесення змін до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) в частині:

- тимчасового, протягом одного року, встановлення мораторію на будь-яку зміну розміру ставок податку на додану вартість (підрозділ 2 Особливості справляння податку на додану вартість розділу XX Перехідні положення Кодексу);
- тимчасового, терміном на три місяці, скасування військового збору з усіх доходів (підрозділ 10 Інші перехідні положення розділу XX Перехідні положення Кодексу);
- розширення мораторію на проведення перевірок на період карантину, зокрема, камеральних перевірок та зустрічних звірок (пункт 52-2 підрозділу 10 Інші перехідні положення розділу XX Перехідні положення Кодексу);

Водночас законопроектом передбачається тимчасово, строком на три місяці, для суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сферах ресторанного, торговельного та розважального бізнесу, у наступних законодавчих актах передбачити:

- у Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) – зменшення розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з 22 % до 11 % (розділ VIII Прикінцеві та перехідні положення Закону № 2464);
- у Господарському кодексі України – звільнення від відповідальності за невиконання або несвоєчасне виконання господарських зобов'язань та від застосування господарських санкцій (розділ IX Прикінцеві положення Господарського кодексу);
- у Законі України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв тютюнових виробів і пального» (далі – Закон № 481) – продовження дії ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними та тютюновими виробами (стаття 18 Закону № 481).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B0400000099F72E008EA48300](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [30.04.2020 12:26:18](#) по [30.04.2022 12:26:18](#)

Міністерство фінансів України

11220-03-3/40314 від 24.12.2020

Реалізація положень законопроекту негативно вплине на дохідну частину державного бюджету та на бюджети Пенсійного фонду і фондів соціального страхування.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Враховуючи, що прогнозний показник надходжень військового збору на 2021 рік становить 27,8 млрд грн, отже, реалізація положень законопроекту в частині скасування військового збору строком на три місяці призведе до втрат державного бюджету розрахунково у сумі 6,95 млрд гривень.

Реалізація норм законопроекту щодо тимчасового, строком на три місяці, зменшення розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з 22 % до 11 % для суб'єктів господарювання, які працюють у сфері ресторанного, торговельного та розважального бізнесу, призведе до втрат бюджетів Пенсійного фонду і фондів соціального страхування, розрахунок яких здійснити неможливо в зв'язку з відсутністю вихідних даних.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття.

Пропозиції відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), що не узгоджується з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Щодо доповнення пункту 16¹ підрозділу 10 Інших перехідних положень розділу XX Перехідних положень Кодексу новим підпунктом, нормами якого передбачено тимчасове, терміном на три місяці, скасування військового збору з доходів (виплачених, наданих), зазначених у підпункті 1.2 пункту 16¹ Кодексу

Відповідно до пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX Перехідні положення Кодексу тимчасово, до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України, всі доходи, що оподатковуються податком на доходи фізичних осіб, включаються до бази оподаткування військовим збором у розмірі 1,5 відсотка об'єкта оподаткування.

Відповідно до статті 29 Бюджетного кодексу військовий збір належить до доходів загального фонду державного бюджету. При цьому статтею 87 Бюджетного кодексу визначено перелік видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, серед яких видатки:

- на національну оборону (крім заходів та робіт з мобілізаційної підготовки місцевого значення);

- на правоохоронну діяльність, забезпечення безпеки держави та цивільний захист населення і територій тощо.

Отже, скасування військового збору терміном на три місяці із доходів громадян призведе до втрат державного бюджету, що може спричинити зменшення джерел фінансування армії, що є неприпустимим, особливо в період проведення Операції об'єднаних сил (ООС).

Щодо тимчасового, терміном на три місяці, зменшення ставки ЄСВ з 22% до 11% для суб'єктів господарювання, які провадять діяльність у сферах громадського харчування, торговельного і побутового обслуговування населення, які приймають відвідувачів в закладах розважальної діяльності та торговельно-розважальних центрах, спортивних залах, фітнес-центрах, басейнах тощо

На сьогодні єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування є основним джерелом наповнення бюджетів Пенсійного фонду та фондів соціального страхування для подальшої виплати пенсій та страхових виплат фізичним особам.

Запропоноване тимчасове, строком на три місяці, зниження ставки єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з 22% до 11% призведе до збільшення дефіциту Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, що, в свою чергу, обмежить конституційні права застрахованих осіб на своєчасне отримання страхових виплат і позначиться на рівні їх соціального забезпечення у разі настання страхового випадку та потребуватиме значних джерел покриття витрат Державного бюджету України.

Так, на 2020 рік загальна сума доходів Пенсійного фонду України становить 481,5 млрд гривень, з них:

- власні доходи становлять 300,6 млрд грн, у т. ч. надходження ЄСВ – 274,1 млрд гривень;

- кошти державного бюджету на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду – 180,9 млрд гривень.

Отже, запровадження вищезазначених пропозицій щодо тимчасового, строком на три місяці, зменшення ставки ЄСВ з 22 % до 11 % потребуватиме пошуку джерел наповнення Державного бюджету України для його покриття, для забезпечення страхових виплат, гарантованих Конституцією України.

Щодо тимчасового, протягом одного року, встановлення мораторію на будь-яку зміну розміру ставок податку на додану вартість

Підпунктом 1 пункту 1 частини I законопроекту № 4421 пропонується підрозділ 2 Особливості справляння податку на додану вартість розділу XX Перехідні положення Кодексу доповнити новим пунктом 74, згідно з яким передбачається тимчасово, на період одного року, починаючи з першого числа місяця, в якому набере чинності цей Закон України, встановити мораторій на будь-яку зміну розміру ставок податку, що визначені пунктом 193.1 статті 193 Кодексу.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту № 4421 запропоновані зміни є результатом обговорення проблемних питань за участю народних депутатів – членів Комітетів Верховної Ради України з питань бюджету, з питань економічного розвитку та з питань фінансів, податкової та митної політики, представників Міністерства культури та інформаційної політики України, Європейської бізнес Асоціації, Співки захисту підприємництва, Федерації роботодавців та ряду профільних спілок і асоціацій: «Союзу кінотеатрів України», Асоціації готельних об'єднань і готелів України, Асоціації ресторанного бізнесу та інших.

До того ж, запропоноване законопроектом забезпечить стабільність і збалансованість бюджетних надходжень та не потребуватиме розширення бази оподаткування та збільшення ставок інших податків та зборів.

З урахуванням викладеного, законопроект № 4421 підтримується в частині внесення змін до Кодексу щодо оподаткування податком на додану вартість.

Щодо встановлення мораторію на проведення камеральних, документальних та фактичних перевірок, у тому числі зустрічних звірок, на період з 18 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину

Законопроектом, зокрема, пропонується внести зміни до Кодексу, якими передбачається поширення мораторію, зокрема, на камеральні перевірки.

До запропонованого слід зазначити, що запровадження мораторію на проведення документальних та фактичних перевірок (пункт 52-2 підрозділу 10 розділу XX Перехідні положення Кодексу) мало на меті, зокрема, зменшення безпосереднього контакту між платниками податків та працівниками контролюючого органу.

З огляду на те, що відповідно до положень Кодексу камеральна перевірка може проводитися без згоди платника податків на таку перевірку та без його присутності під час проведення такої перевірки, вважаємо пропозиції щодо розширення мораторію на проведення камеральних перевірок недоцільними.

Також законопроектом пропонується встановити заборону на проведення зустрічних звірок, як одного з видів перевірок.

Зазначена пропозиція є некоректною, виходячи з такого.

Статтею 75 Кодексу визначено види перевірок, які мають право проводити контролюючі органи, а саме: камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки.

В свою чергу, зустрічні звірки не є перевітками і проводяться відповідно до вимог пункту 73.5 статті 73 Кодексу та пункту 2 Порядку проведення контролюючими органами зустрічних звірок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 № 1232 (далі – Порядок), з метою отримання податкової інформації, необхідної у зв'язку з проведенням перевірок.

Згідно з пунктом 1 Порядку зустрічна звірка полягає у зіставленні даних, отриманих від платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин, з метою документального підтвердження господарських відносин з платником

податків та зборів, а також підтвердження відносин, виду, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними, для з'ясування повноти їх відображення в обліку платника податків.

Щодо внесення змін до Закону України від 19.12.1995 № 481 в частині продовження строку дії ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами, термін дії яких закінчується в період трьох місяців з моменту набрання чинності законопроектом, суб'єктам господарювання, які провадять діяльність у сфері громадського харчування, приймають відвідувачів у торговельно-розважальних центрах, в закладах розважальної діяльності тощо.

Зазначені норми законопроекту вже законодавчо врегульовані.

Так, Верховною Радою України прийнято Закон України від 04.12.2020 № 1071 «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Co V-2». Законом передбачено таке:

- ліцензії закладів громадського харчування на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, термін дії яких закінчився під час карантину, вважаються такими, що продовжують свою дію на період карантину та обмежувальних заходів, а також протягом трьох місяців з дня його/їх закінчення;
- не призупиняти або не анулювати ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями у разі несплати за відповідну ліцензію під час карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, а також протягом трьох місяців після його/їх закінчення.

Ураховуючи викладене, вважаємо, що запропоновані зміни є недоцільними та потребують виключення.

З огляду на викладене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів (щодо додаткової підтримки суб'єктів господарювання на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (реєстр. № 4421 від 25.11.2020), внесений народними депутатами України Дубінським О. А., Струневичем В. О., Бужанським М. А., не підтримується.

Заступник Міністра фінансів України

Світлана ВОРОБЕЙ